

Eertijds door anderen over beroep beslist

door Frans Verkade

"De dominee moet blijven, ook al heeft hij nog zo'n mooi beroep aangenomen". Zo'n uitspraak is vandaag nog amper voorstelbaar zelfs al gaan er tien gemeenteleden in hongerstaking.

Het beroepingswerk, waarvan ook in deze krant trouw melding wordt gedaan, is nu in hoofdzaak een overeenkomst tussen twee partijen: de gemeente die iemand zoekt en de betreffende persoon die al dan niet naar die gemeente wenst te gaan.

Er moeten wel heel bijzondere redenen zijn wil iemand worden geweigerd nadat de betrokkene het beroep heeft aangenomen.

Dat ging vroeger in ieder geval anders. In de Acta van provinciale en particuliere synoden is het één en ander te lezen over de eerste periode van het "beroepingsnieuws", de periode van zo'n vier eeuwen geleden.

Het was de Dieverder predikant Lukas van Langen, zoon van de plaatselijke schulte, die lelijk op de koffie kwam nadat hij tot vertrek had besloten. Z'n ambtswerkzaamheden in 1602, wegens gebrek aan beter, vanuit de herberg aangevangen leek het hem toch beter om de kerkeraad uit het Noordhollandse Blaricum twee jaar later z'n "ja"-woord te geven.

Ook al had hij het inmiddels ver geschopt door zich in 1604 tot voorzitter van de classisvergadering in Beilen te laten verkiezen z'n idee om het Drentse land nu al vaarwel te zeggen kreeg geen instemming.

De kerkelijke gemeente in Diever wilde hem nog niet kwijt. Ze hadden hem immers (waarschijnlijk begin mei) voor een heel jaar betaald en bovendien viel hij goed in de smaak. De predikanten uit de classis klonk dit als muziek in de oren. Ze weigerden Langen nu reeds te laten vertrekken. Het zou zelfs nog twee jaar duren voordat de verhuizing wel doorgang kon vinden.

Een soortgelijke verrassing wachtte ook de predikant van Borger, Alexander Tilekinck, die in 1608 werd gevraagd om z'n talenten in het Drentse Zuidwolde beschikbaar te stellen. Hij wilde wel, echter de classis niet.

In de provincie Groningen aan de straat gezet deed Tilekinck in 1599 z'n intrede te Borger. Behalve predikant was hij er koster en bovendien tot 1601 ook nog eens werkzaam in Odoorn.

Voor hem blijkbaar geen probleem. In z'n gemeente stond hij te boek als een oprecht en getrouw prediker. Z'n capaciteiten bleken dermate dat Tilekinck eveneens kon rekenen op een voorzitterschap van de classis. Net in die vergadering kwam het min of meer aangenomen beroep van Zuidwolde op de proppen.

De dominee kon vervolgens de zaal verlaten. In z'n afwezigheid besloten de collega's en andere afgevaardigden met algemene stemmen dat het vertrek niet mocht doorgaan. Als reden werd hem later te verstaangegeven dat hij maar moest wachten tot er een beter beroep kwam.

Echter ziedaar. Zijn standplaats bleef Borger tot het emeritaat in 1634 toe en Zuidwolde moest maar een andere kandidaat zoeken...